

سوالات درس فارسی ۳		همه‌ی رشته‌ها (پایه‌ی دوازدهم)	تعداد صفحات: ۴
نام و نام خانوادگی:		ساعت شروع آزمون: ۸ صبح	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دوره دوم متوسطه دی ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد.)		اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران	
قلمرو زبانی (۷نمره)			
۱	از میان واژگان ردیف «ب» واژه‌ی مناسب برای عبارت‌های ردیف «الف» بیابید. (دو واژه اضافی است.)		
	الف	ب	<p>الف) اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره است. ....</p> <p>ب) کمال توجه بنده به حق و یقین بر اینکه خداوند در همه‌ی احوال، عالم بر ضمیر اوست. ....</p>
۰/۵	کهر مکاشفت کرد مراقبت		
۲	برای واژه‌ی مشخص شده در عبارت «سه مرکب دارم؛ باز بسته؛ چون نعمتی پدید آید، بر مرکب شکر نشینم.» یک معادل معنایی از بیت زیر مشخص کنید.		
۰/۲۵	«با مُحْتَسِبِمْ عیب مگویند که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است.»		
۳	کدام یک از واژه‌های داخل کمانک، جزو معانی واژه‌ی «آوند» نیست؟		
۰/۲۵	«چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند،» (آونگ، اورند، آویزان، آویخته)		
۴	واژه مناسب را از داخل کمانک برگزینید.		
۰/۵	الف) در خبر است از مَفْخِرِ موجودات و رحمت عالمیان و ..... آدمیان و تَتَمَّه‌ی دور زمان. (سفوت - صفوت) ب) دشمن ..... است که توی این دشت وسیع عملیات کند. (عن قریب - عن غریب)		
۵	در عبارت‌های زیر املاي دو واژه نادرست است، شکل درست آن‌ها را بنویسید.		
۰/۵	<p>۱) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بحر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است.</p> <p>۲) بگرای چو اژدهای گرزه بخروش چو شریز شیر ارغند.</p> <p>۳) پادشاهی به درویشی گفت که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلی و غرب باشد، یاد کن.</p>		
۶	در میان گروه کلمات زیر املاي دو واژه نادرست است، شکل درست آن‌ها را بنویسید.		
۰/۵	«نشعه و کیفوری - مستعجل و شتابنده - بتالت و کاهلی - غایت‌القصوی مقصود»		
۷	باتوجه به معنای مقابل هر واژه، املاي کدام واژه نادرست است، درست آن را بنویسید.		
۰/۵	الف) قرامت: تاوان ب) رواق: پیشگاه خانه ج) تدائی: یادآوری د) مباحات: سرافرازی		
۸	در ابیات زیر، فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.		
۰/۵	الف) «گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟» ب) «سرّ من از ناله‌ی من دور نیست لیک، چشم و گوش را آن نور نیست.»		
۹	نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را از میان کمانک برگزینید.		
۰/۵	الف) عشق، بنده را به خدا رساند، پس عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد. (نهاد - مسند) ب) گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم. (مفعول - مضاف‌الیه)		
۱۰	جمله‌ی هسته را مشخص کنید و بنویسید.		
۰/۲۵	«سال‌ها پیش، مردی فیلسوف و فقیه که در حوزه‌ی درس مرحوم حاجی ملا هادی اسرار مقامی بلند و شخصیتی نمایان داشت، به این ده آمد تا عمر را به تنهایی بگذارد.»		
۱۱	در ابیات زیر «حذف فعل و نهاد» را مشخص کنید.		
۰/۵	الف) «گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند.» ب) «مُحْتَسِبِمْ، مستی به ره دید و گریبان‌ش گرفت مست گفت: ای دوست، این، پیراهن است، افسار نیست.»		

سوالات درس فارسی ۳		همه‌ی رشته‌ها (پایه‌ی دوازدهم)	تعداد صفحات: ۴
نام و نام خانوادگی:		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دوره دوم متوسطه دی ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد.)		اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران	
۱۲	در بیت «تا چشم بشر، نبیندت روی بنهفته به ابر، چهر دل‌بند.» نقش ضمیر متصل «ت» را مشخص کنید.	۰/۲۵	
۱۳	نوع «و» در بیت زیر چیست؟ «تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست.»	۰/۲۵	
۱۴	در بیت زیر، نوع «وابسته‌ی وابسته» را مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. «فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند مثل من است.»	۰/۷۵	
۱۵	در همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی ..... جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» دیده می‌شود. ۱. عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند. ۲. آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان، آتش بیند. ۳. هیچ کس نبینی که او را به جمال میلی نباشد. ۴. نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر، آن را کهکشان می‌بیند.	۰/۲۵	
۱۶	نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) نخستین روزی که از پاریز خارج شدم، سیرجان را آخر دنیا حساب می‌کردم. .... ب) رم، پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی.	۰/۵	
۱۷	در عبارت «بارانِ رحمتِ بی‌حسابِ همه را رسیده.» واژه‌ی مشخص شده، چه نوع «وابسته‌ی وابسته» است؟	۰/۲۵	
قلمرو ادبی (۵نمره)			
۱۸	کدام یک از آثار زیر، جزو ادبیات «غنائی» نیست؟ «تمهیدات، از پاریز تا پاریس، مثنوی معنوی، بخارای من ایل من»	۰/۲۵	
۱۹	مترجم «کلیله و دمنه» به فارسی کیست؟	۰/۲۵	
۲۰	«قصه شیرین فرهاد» اثر ..... از گونه‌ی ادبیات ..... است.	۰/۵	
۲۱	مصراع دوم شعر را بنویسید. «یک دم، غریقِ بحرِ خدا شو، گمان مبر .....»	۰/۵	
۲۲	با استفاده از واژه‌های «ماند، تو، نغمه، و، من، وین، محبت، از، بعد» مصراع نخست شعر را کامل کنید. تا در زمانه باقی است آواز باد و باران.	۰/۲۵	
۲۳	برای مصراع دوم بیت زیر، کدام گزینه صحیح است؟ ای جویبار جاری! زین سایه‌برگ مگریز الف) کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران. ب) کاین گونه مهلت از کف دادند بی‌شماران. ج) کاین گونه فرصت از دست دادند بی‌شماران. د) کاین گونه مهلت از دست دادند بی‌شماران.	۰/۲۵	
۲۴	واژه‌های مشخص شده در دو عبارت زیر، نشان‌دهنده‌ی کدام آرایه‌ی ادبی مشترک در دو عبارت است؟ الف) ای عزیز، پروانه قوت از عشق آتش خورد، بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد. ب) بارانِ رحمتِ بی‌حسابِ همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.	۰/۲۵	

سؤالات درس فارسی ۳		همه‌ی رشته‌ها (پایه‌ی دوازدهم)	تعداد صفحات: ۴
نام و نام خانوادگی:		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دوره دوم متوسطه دی ۱۴۰۳ (سؤالات پاسخ‌نامه دارد.)		اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران	
۲۵	دو بیت زیر از نظر کاربرد شگردهای ادبی چه وجه مشترکی دارند؟	۰/۲۵	<ul style="list-style-type: none"> آتش عشق است کاندر نی فتاد دلگرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی جوشش عشق است کاندر می فتاد. مرداد مه و گاه، دی اش نام نهادند.
۲۶	آرایه‌ی ادبی درست را از میان کمانک، انتخاب کنید.	۰/۲۵	<p>(۱) «در کویر، خدا حضور دارد!» این شهادت را یک نویسنده [اهل] رومانی داده‌است. (تلمیح- تضمین)</p> <p>(۲) کاووس گیانی که کی اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ (جناس- مجاز)</p> <p>(۳) عشق، آتش است، هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری ننهد. (متناقض‌نما- تشبیه)</p>
۲۷	واژه‌های مشخص شده در ابیات زیر، به غیر از «تشخیص» در کدام آرایه‌ی ادبی مشترک‌اند؟	۰/۲۵	<ul style="list-style-type: none"> همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد بشنو از نی چون حکایت می‌کند خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است. از جدایی‌ها شکایت می‌کند.
۲۸	آرایه‌های «تشبیه، استعاره، مجاز و کنایه» در کدام گزینه‌ها دیده می‌شود؟ (برای هر گزینه یک آرایه‌ی غیر تکراری انتخاب کنید.)	۱	<p>(۱) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری. ....</p> <p>(۲) گفت: «از بهر غرامت جامه‌ات بیرون گنم» گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست».....</p> <p>(۳) ناله‌ی مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس، هم چو من است. ....</p> <p>(۴) تو مشّت درشت روزگاری از گردشِ قرن‌ها پس افکند. ....</p>
۲۹	واژه‌های مشخص شده در هر دو عبارت زیر، موجب خلق آرایه‌ی ..... شده‌اند.	۰/۲۵	<p>الف) «کز نیستان تا مرا بریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.»</p> <p>ب) «فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد.»</p>
۳۰	در بیت زیر، آرایه‌های «تشخیص، مراعات نظیر و .....» دیده می‌شود.	۰/۲۵	<p>«مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد غنچه‌ی خاموش، بلبل را به گفتار آورد.»</p>
قلمرو فکری (۸ نمره)			
۳۱	معانی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.	۴	<p>(۱) وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد. (۰/۵)</p> <p>(۲) گفت: «تزدیک است والی را سرای، آن جا شویم» (۰/۵)</p> <p>(۳) بفکن ز پی این اساس تزویر. (۰/۵)</p> <p>(۴) در غم ما روزها بی‌گاه شد روزها با سوزها همراه شد. (۰/۵)</p> <p>(۵) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید. (۰/۵)</p> <p>(۶) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد. (۰/۵)</p> <p>(۷) مزینان از هزار و صد سال پیش هنوز بر همان مهر و نشان است که بود. (۰/۵)</p> <p>(۸) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت. (۰/۵)</p>

سوالات درس فارسی ۳		همه‌ی رشته‌ها (پایه‌ی دوازدهم)	تعداد صفحات: ۴				
نام و نام خانوادگی:		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۰۳	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه				
دوره دوم متوسطه دی ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد.)		اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران					
۳۲	مفاهیم مناسب برای عبارت‌های ستون «الف» را از میان مفاهیم پیشنهادی ستون «ب» انتخاب کنید. (در ستون «ب» دو مورد اضافی است.)						
۰/۵	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(۱) هیچ نقاشی نمی‌بیند که نقشی برکند (۲) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبوداورند.</td> <td>ناتوانی در شکرگزاری دعوت به قیام و اعتراض دعوت به ترک انزوا و قدرت‌نمایی وصف ناپذیری خداوند</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	(۱) هیچ نقاشی نمی‌بیند که نقشی برکند (۲) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبوداورند.	ناتوانی در شکرگزاری دعوت به قیام و اعتراض دعوت به ترک انزوا و قدرت‌نمایی وصف ناپذیری خداوند		
الف	ب						
(۱) هیچ نقاشی نمی‌بیند که نقشی برکند (۲) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبوداورند.	ناتوانی در شکرگزاری دعوت به قیام و اعتراض دعوت به ترک انزوا و قدرت‌نمایی وصف ناپذیری خداوند						
۳۳	در عبارت زیر، منظور از «به طریق انبساط» چیست؟ «یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»		۰/۲۵				
۳۴	مفهوم مصراع دوم بیت زیر چیست؟ «گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست.»		۰/۲۵				
۳۵	مضمون مشترک ابیات زیر را بنویسید. الف) جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بهر وطن ب) فرخی ز جان و دل می‌کند در این محفل بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است. دل نثار استقلال، جان فدای آزادی.		۰/۲۵				
۳۶	کدام واژه‌ها در این بیت در مفهوم نمادین به کار رفته است؟ مفهوم نمادین آن‌ها را بنویسید. «آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است.»		۰/۵				
۳۷	مفهوم کلی بیت «تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن‌ها پس افکند.» چیست؟		۰/۲۵				
۳۸	بیت «می‌تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست.» با عبارت زیر چه پیام مشترکی دارند؟ «به حسن که مطلوب همه است دشوار می‌توان رسیدن؛ زیرا که وصول به حسن ممکن نشود؛ آلا به واسطه عشق.»		۰/۵				
۳۹	دو عبارت زیر از «فیه ما فیه» و «گلستان» چه مضمون مشترکی دارند؟ الف) «چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید؛ از تو چون یاد کنم؟» ب) «چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.»		۰/۲۵				
۴۰	مفهوم کلی بیت «درنیابد حال پخته هیچ خام الف) محرم این هوش، جز بی‌هوش نیست ب) هرکه جز ماهی، ز آبش سیر شد پس سخن کوتاه باید، والسلام.» با کدام یک از ابیات زیر یکسان است؟ الف) «محرمان را مشتری جز گوش نیست. ب) هرکه جز ماهی، ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است، روزش دیر شد.»		۰/۲۵				
۴۱	مفهوم کلی بیت «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده بی‌اش نام نهادند.» چیست؟		۰/۵				
۴۲	مفهوم کلی عبارت «شاهین تیز بال افق‌ها بودم. زنبوری طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.» چیست؟		۰/۵				
۲۰	جمع	موفق باشید					